

IZVEŠTAJ O RADU ISTORIJSKOG ARHIVA SOMBOR ZA 2005. GODINU

Uvod

Izveštaj o radu Istorijskog arhiva Sombor za 2005. godinu, na predlog direktora usvaja Stručno veće Arhiva. Nadzorni odbor i Upravni odbor donose odluku o njegovom usvajanju. Izvan Arhiva, izveštaj o radu usvaja SO Sombor, odnosno AP Vojvodina. Istorijски arhiv Sombor, Trg Cara Lazara br. 5. (u daljem tekstu Arhiv) je ustanova iz oblasti kulture od opšteg značaja koja obavlja:

- stručni nadzor nad arhiviranjem, čuvanjem, stručnim održavanjem i odabiranjem arhivske građe kao i izlučivanje bezvrednog registratorskog materijala koji se nalazi van Arhiva,
- preduzima mere za otklanjanje utvrđenih nedostataka u pogledu zaštite arhivske građe i registratorskog materijala imalaca arhivske građe,
- preuzima, čuva i održava arhivsku građu,
- sređuje i obrađuje arhivsku građu,
- publikuje arhivsku građu,
- omogućava istraživački rad strankama sa ili bez učešća zaposlenih,
- izdaje uverenja ili fotokopije o činjenicama sadržanim u arhivskoj građi a po zahtevima fizičkih i pravnih lica

Arhivsku građu čine: izvorni i reprodukovani pisani, crtani, kompjuterizovani, štampani, fotografisani, filmovani, mikrofilmovani, fonografisani ili na drugi način zabeleženi dokumentovani materijal od posebnog značaja za nauku i kulturu koji je nastao u radu državnih organa i organizacija, organa teritorijalne autonomije i organa lokalne samouprave, političkih organizacija i njihovih organa, ustanova i drugih organizacija, verskih zajednica kao i pojedinaca.

Arhiv poseduje građu od oko 3000 dužnih metara na latinskom, mađarskom, nemačkom i srpskom jeziku.

Arhiv poseduje internu biblioteku od 1820 inventariranih knjiga, uglavnom istorijskog sadržaja.

Arhiv je budžetska ustanova koja ima i određene sopstvene prihode saglasno Pravilniku o uslugama sa cenovnikom.

Arhiv je osnovan decembra 1952. godine (tada je Arhiv preuzeo obaveze Arhivskog središta koje je postojalo od decembra 1948. godine).

Od osnivanja do 1965. godine osnivači Arhiva bili su Opština i Srez Sombor. Od 1965. do 1967. SAP Vojvodina. Od 1967. g. opštine Sombor, Apatin, Kula, Odžaci i Bač. Od 1991. g. SO Sombor je osnivač Arhiva, a međusobnim ugovorom regulisani su odnosi suosnivača Arhiva (Sombor, Apatin, Kula, Odžaci i Bač). Jula 1992. godine Vlada Republike Srbije postala je osnivač Arhiva.

Februara 2002. godine prema Zakonu o utvrđivanju određenih nadležnosti AP ("Sl. glasnik RS" br. 6/2002.) osnivač Arhiva je AP Vojvodina.

Budžetom SO Sombor za 2003. godinu Opština Sombor je preuzela finansiranje Arhiva. Po donošenju osnivačkog akta utvrdiće se odnosi između opština po pitanju rada i finansiranja Arhiva.

Rešenjem o utvrđivanju teritorije Arhiva ("Sl.glasnik RS"7/96) utvrđeno je da poslove zaštite arhivske građe Istorijski arhiv u Somboru obavlja za teritoriju opština: Sombor, Apatin, Kula, Odžaci i Bač. Ovih pet opština imaju ukupno 38 naseljenih mesta.

Arhivi u Srbiji su organizovani kao opštinski - međuopštinski a za teritoriju pokrajine Vojvodine još i u vidu Arhiva Vojvodine, kao matični, Matični i nacionalni Arhiv je Arhiv Srbije u Beogradu. Mreža arhiva funkcioniše saglasno propisima i uputstvima Arhiva Srbije. Za teritoriju pokrajine Vojvodine u državnoj upravi nadležan je Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje i kulturu APV (sektor za kulturu). Na nivou države Srbije državnom upravom rukovodi Ministarstvo za kulturu Vlade Republike Srbije.

Pojedini zaposleni u Arhivu članovi su stručnih komisija na nivou Arhiva Srbije, odnosno Arhiva Vojvodine.

Unutrašnja organizacija Arhiva

Arhiv je organizovan po odeljenjima i to:

- odeljenja zaštite arhivske građe (koja se deli na službu zaštite arhivske građe van Arhiva-spoljna služba i službu depoa),
- odeljenje za sređivanje, obradu i korišćenje arhivske građe (sa službom za rad sa strankama i sa službom za rad sa istraživačima),
- računovodstvene poslove radi Knjigovodstveni centar Sombor, Staparski put br. 16,
- odeljenje opštih poslova (spremačica i jedan ložac koji nije u radnom odnosu nego je angažovan ugovorom o delu),
- direktor Arhiva.

Arhiv ima 10 zaposlenih na neodređeno vreme i 2 na određeno vreme.

Zarade

Zarade Arhiva u 2005. godini obezbedio je osnivač (SO Sombor).

Aktom o sistematizaciji za obavljanje poslova u Arhivu utvrđeno je 15 izvršilaca. U prvoj polovini 2005. godine, Đena Šišković arhivski pomoćnik je otišao u penziju a arhivskom pomoćniku-manipulantu Branislavu Jeremiću miruje radni odnos zbog odlaska na funkciju u SO Sombor. U dogovoru sa osnivačem SO Sombor, u radni odnos na određeno vreme primljena su dva arhivska pomoćnika, koji su krajem godine položili stručni arhivistički ispit (Mirko Ljuboja i Dragan Todorić). Krajem godine arhivistički ispit sa VSS položila je i Tatjana Stevančev arhivist.

Zbog prirode arhivske građe nedostaje nam zaposleni arhivist koji dobro poznaje latinski i nemački jezik. Preko Tržišta rada praktično nije moguće zaposliti pripravnika sa VSS kojeg plaća država za godinu dana pripravnčkog staža jer isplate zarada kasne više od 5 meseci.

Arhiv i dalje ima problem neisplaćene decembarske zarade 2002. godine zbog poznate situacije prelaska sa finansiranja od strane države na finansiranje SO Sombor.

Aleksandra Budić je imenovana od strane osnivača AP Vojvodine za člana Nadzornog odbora kao zamena Đeni Šiškoviću.

U oktobru 2005. godine, istekao je mandat direktoru Zoranu Bekvalcu, dipl. pravniku (2001-2005), i pokrenut je postupak izbora direktora za mandatni period 2005-2009 godine. Dana 29. decembra 2005. godine, Izvršno veće APV donelo je odluku da je direktor Istorijaskog arhiva u narednom mandatnom periodu Zoran Bekvalac, dipl. pravnik iz Sombora.

Materijalni troškovi

Materijalne troškove Arhiva u 2005. godini obezbedio je osnivač (SO Sombor), najvećim delom a deo materijalnih troškova (malo i neredovno) obezbedile su SO: Apatin, Kula, Odžaci i Bač, odnosno trećim delom i Arhiv iz sopstvenih prihoda.

Programi i izdavačka i izložbena delatnost

U toku 2005. godine, realizovane su sledeće programske aktivnosti:

- završni rad u pripremi za štampanje teksta sa priložima: «Izveštaj Srpske pravoslavne crkve o stradanju srba u Somboru tokom 2. Svetskog rata» uz saglasnost Eparhije Bačke,
- pripremljen je «Spisak vojnika Ruske carske vojske koji su sahranjeni u zajedničkoj grobnici u Somboru» kao i «Spisak vojnika, podoficira i oficira Crvene Armije sahranjenih na Partizanskom groblju u Somboru»,
- u prvoj polovini 2005. godine, postavljena je izložba u kapeli Sv. Ivana Nepomuka: «Pečati kao stara somborska znamenja»,
- Započet je rad na štampanju publikacije: «Stare karte Sombora sa okolinom».

Oprema

Arhiv je u toku 2005. godine od računarske opreme nabavio sledeće:

1. IBM E-Server x206 Mini Tower (Fixed Simple – Swap Serial ATA)
2. UPS Back CS 800VA, AVR, USB+serial, ethernet*data line protect
3. 3 računara P4 AMD Sempron 2500+.

Nabavka pod r. br. 1-2 je realizovana od namenskih sredstava dobijenih od Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje i kulturu Novi Sad u iznosu od 200.000,00 dinara, a nabavka pod r. br. 3. je realizovana od namenskih sredstava dobijenih od Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje i kulturu Novi Sad u iznosu od 100.000,00 dinara.

U toku leta izveštajne godine, a nakon nabavke potrebne računarske opreme, instalirana je domenska mreža Arhiva sa ukupno 9 računara i serverom, a Tatjana Stevančev je imenovana za administratora informacionog sistema. Nakon postavljanja domenske mreže, izvršeno je:

- back-up svih podataka koji su se ranije nalazili na računarima,
- kreiranje korisničkih naloga,
- umrežavanje svih računara i njihovo prijavljivanje na mrežu,
- kreiranje korisničkih naloga i njihovih ovlašćenja,
- instaliranje programa za nalitiku i spoljnu službu.

Instaliran je program dobijen od Arhiva Vojvodine u sklopu Informacionog sistema arhiva Vojvodine (ISAV) – za izradu analitičkih inventara i pripadajućih registara (predmetno-tematski, geografski i registar ličnih imena). Osnovni atributi baze podataka su:

- registarski broj i naziv fonda,
- broj kartice (inventarni broj),
- broj kutije u kojoj je predmet,
- izvorna signatura predmeta,
- godina nastanka predmeta,
- datum nastanka predmeta,
- mesto nastanka,
- napomena,
- analitički opis,
- jezik građe,
- broj listova u predmetu,
- imenska, geografska i predmetna odrednica,
- povezivanje sa digitalnim
- snimcima predmeta.

Ovaj program omogućava pretraživanje baze podataka po ključnoj reči za bilo koji atribut baze, te locira željeni zapis. Korisnik na ovaj način može da vidi i odštampa analitički opis predmeta, a takođe da pregleda ili odštampa digitalni snimak predmeta.

Time se postiže nekoliko važnih prednosti:

1. korisnik brzo i lako pronalazi željene podatke prema ključnoj reči koju je uneo za pretraživanje,
2. na ekranu se dobija analitički opis predmeta sa podacima o signaturi, broju listova, jeziku građe, i ostalim atributima baze podataka (opis takođe može da se odštampa),
3. digitalni snimak predmeta se takođe prikazuje na ekranu, može da se uveliča i po potrebi odštampa,
4. arhivska građa se ne povlači iz depoa, ne oštećuje se, ne postoji mogućnost uništenja ili krađe, a više korisnika može istovremeno da koristi isti predmet.

Investiciono održavanje

Sredstvima SO Sombor, Arhiv je 2005. godine izvršio sanaciju dela krova i dimnjaka kao posledicu oluje 01-02 jula 2005. godine, zatim zabat i plafon u «C» depou. Takođe, Arhiv je u postupku sanacije havarije na vodovodu izgradio 2 vodovodna i 1 kanalizacioni šaht. U decembru 2005. godine, postavljena su 2 oluka od 2-3 metra kao izlučni deo na «Pašinoj kuli». U obe zgrade Arhiva («Pašinoj kuli» i «Austrijskoj zgradi») očišćeni su oluci.

Zaštita arhivske građe, spoljna služba i služba depoa

- izvršen je obilazak 100 registrature (priručni arhivi pri firmama)
- sačinjeno je 86 zapisnika i rešenja o izlučivanju
- dato je 3 saglasnosti na Liste kategorija registraturskog materijala sa rokovima čuvanja
- vršeno je izlučivanje bezvrednog registraturskog materijala kome su rokovi čuvanja istekli u sledećim registraturama: Fabrici šećera Crvenka, Veterinarskom specijalističkom institutu Sombor, «Ukusno odevanje» Apatin, «Somel» Sombor, TRA «Duga» Sombor
- izvršeno je ažuriranje arhivskih knjiga i sređivanje građe u registraturi: «Labudnjača»

Vajska,

- vršeno je sređivanje arhivske građe i registraturskog materijala u SPCO Sombor
- izvršeno je preuzimanje arhivske građe uz zapisnik o primopredaji sledećih fondova: DP «Sloga» Sombor (1949-2003), Matične knjige rođenih, venčanih i umrlih od MK Bački Breg (1757-1895), IGP «Vojvodina» Bezdan (1949-2002) kao i predmeti nacionalizacije NOO Sombor (1958-1968) i građa Sreske komisije za nacionalizaciju Sombor (1959.)
- u program «Spoljna služba» su uneti svi podaci nastali u toku 2005. godine.

Rad na izdavanju činjenica sadržanih u arhivskoj građi

U 2005. godini primljeno je 1163 zahteva od strane pravnih i fizičkih lica od kojih je velika većina pozitivno rešena.

Primljeni zahtevi se mogu podeliti po vrstama, i to na:

○ zahtevi za izdavanje fotokopija rešenja o oduzetoj imovini	248	
○ za izdavanje fotokopija rešenja o pretrpljenoj ratnoj šteti	193	
○ za izdavanje uverenja o završenoj školi		68
○ za izdavanje fotokopija iz tehničke dokumentacije	95	
○ za izdavanje uverenja o ostvarenom radnom stažu	436	
○ za izdavanje raznih podataka po drugim osnovama	88	

Ove godine je znatno povećan broj zahteva u odnosu na prošlu godinu koji se odnose na: oduzimanje pokretne i nepokretne imovine po osnovu konfiskacije, eksproprijacije, nacionalizacije i dr. jer je usvojen Zakon o evidentiranju oduzete imovine, zahtevi za povezivanje radnog staža i podataka o ratnoj šteti.

Sređivanje i obrada arhivske građe

▪ Registratursko sređivanje obuhvatilo je sledeće fondove:

1. Reg. br. 142 - Narodni odbor opštine Crvenka (1944-1960), u količini od 5,50 ml.
2. Reg. br. 141 - Narodni odbor opštine Bogojevo (1944-1959) – u količini od 3,00 ml. - sređivanje se prenosi u 2006. godinu.
3. Komisija za nacionalizaciju pri NOO Apatin (1959-1960) – u količini od 0,20 ml.
4. Reg. br. 465 - Opštinsko javno pravobranilaštvo Apatin (1961-1963) – u količini od 0,04 ml.
5. Reg. br. 216 - Gradska komisija za ratnu štetu Sombor (1946.) - u količini od 1,00 ml.
6. Reg. br. 173 - Naučno društvo za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije, Sekcija za SAP Vojvodinu, Podružnica Sombor (1969-1989) – u količini od 0,10 ml.

Rešavajući prispele zahteve, bilo je potrebno pregledati građu brojnih fondova i to za period za koji nisu sačuvani imenski indeksi ili druge pomoćne evidencije. Iz tog razloga su sačinjeni popisi svih sačuvanih imovinsko-pravnih predmeta u građi sledećih fondova:

○ Reg. br. 158 - NOO Karavukovo, knjiga zapisnika 1945-1946	1 knjiga
○ Reg. br. 134 - NOO Vajska, opšti spisi 1949.	1 knjiga
○ Reg. br. 223 - Opštinski sud Kula, DN predmeti 1947-1952, 1954.	3 kutije
○ Reg. br. 220 - Opštinski sud Sombor, K predmeti 1946-1947	3 kutije
○ Reg. br. 218 - NOS Kula, zapis. Skupštine i Izvršnog odb. 1949-1952	4 knjige
○ Reg. 465 - Javno pravobranilaštvo Apatin, R predmeti 1961-1963	1 kutija

- Reg. br. 211 - SO Sombor, popis rešenja o dodeli zemljišta u zamenu za oduzeto za izgradnju aerodroma 1946-1958 godinu u predmetima: 8752/46, 34432/46, 35001/46, 44667/47, 4838/47, 9366/48, I 4327/55, I 5672/55, 8727/55, 1009/58.
- Reg. br. 153 - NOO Bačko Novo Selo, spisi 1946-1947 4 kutije.

▪ **Arhivističkom obradom obuhvaćeni su sledeći fondovi:**

1. Reg. br. 112 - Opština Apatin (1941-1944), obrađeno otprilike 50 arhivskih jedinica u količini od 0,10 ml.
2. Reg. br. 530 - SNO Apatin (1945-1946), obrađeno je 100 predmeta u količini od 0,20 ml.
3. Reg. br. 229 – Sreska komisija za konfiskaciju Sombor (1946-1947), obrađeno je i inventarisano ukupno 3250 predmeta za mesta: Bezdan, Bački Breg, Crvenka, Čonoplja, Gakovi i deo za Kolut, u količini od 9 kutija tj. 0,90 ml. U program za izradu analitičkih inventara je uneto ukupno 150 analitičkih opisa, sa odrednicama za sva 3 registra.
4. Reg. br. 2 - Zbirka znamenite ličnosti (1670-1983) – za 170 predmeta su u rukopisnoj formi urađene odrednice za predmetno-tematski, geografski i registar ličnih imena, ukupno 2491 odrednica.
5. Fond Biblioteke Istorijskog arhiva Sombor – inventarisano je 69 novih naslova.

Digitalizacija arhivske građe

U toku 2005. godine vršena je digitalizacija fonda Reg. br. 229 – Sreska komisija za konfiskaciju Sombor (1946-1947) i ukupno je digitalizovano svih 3250 obrađenih i inventariranih predmeta (koji se sastoje od 8059 listova) te je na taj način načinjeno ukupno 10.828 digitalnih snimaka.

Korišćenje arhivske građe

U 2005. godini, kao istraživači arhivsku građu i bibliotečki materijal koristilo je ukupno 89 istraživača (83 sa teritorije SCG i 6 iz inostranstva). Ukupno je ostvareno 158 istraživačkih dana, a pri tome je korišćena arhivska građa 31 fonda i 11 zbirki.

Izrada Vodiča kroz arhivsku građu

Rad je nastavljen i u 2005. godini - izvršena je provera podataka za 160 fondova.

Ostali stručni poslovi

Shodno Pravilniku o registrima arhivske građe («Sl. Glasnik RS» br. 24/97) sačinjeni su obrasci R-1, O-1, O-2, O-3, i O-5 za 30 fondova i zbirki Arhiva, a obrazac R-1 je sačinjen za svih 544 registrovana fonda i zbirki.

Opšta služba

U 2005. godini računovodstvene poslove, finansijske izveštaje i sl. radio je za Arhiv Knjigovodstveni centar Sombor, Stuparski put br. 16, saglasno zakonu i potrebama Arhiva. Početkom nove grejne sezone, Arhiv je promenio ložača.

Direktor

U 2005. godini, direktor je podneo sopstveni Izveštaj o radu za period 2001-2005 godine, koji je usvojen na Stručnom veću i Upravnom odboru.

Posebna napomena:

Ponovo apelujemo da se što pre iznađe mogućnost podizanja zida između Arhiva i Gradske biblioteke, koji je srušen navodno u ime planova da se čitav kvart tretira kao jedna kulturna celina. Kada smo posle 17. marta 2004. godine dobili obaveštenje o pojačanim merama bezbednosti, izmenili smo sve katance na mestima gde oni treba da stoje ali nemamo zid.

Saglasno usmenim konsultacijama sa predstavnicima SO Sombor, Istorijski arhiv Sombor je dana 18.08.2005. godine pod brojem 63-116/2005 podneo zahtev za novom lokacijom Arhiva. Arhiv više nema mesta da prima arhivsku građu i potrebna mu je nova lokacija, prvenstveno radi svoje osnovne delatnosti. Ujedno napominjemo, da svake godine od 2002. godine pa do danas, a tako smo uradili i u planu za 2006. godinu, tražimo od osnivača APV (i za sada ne dobijamo) rešenje sledećih problema: rešenje grejanja Arhiva (Arhiv se greje na čvrsto gorivo), alarmni i protiv-požarne uređaje, nisko-naponsko osvetljenje u depoima, zamenu crepa na obe zgrade (grede su dobre ali su letve istrule) i uređenje fasade na «Pašinoj kuli» uz zamenu oluka na obe zgrade.

Finansijski izveštaj za 2005. godinu, sačinjava Knjigovodstveni centar Sombor (Staparski put br. 16), i prilaže se ovom Izveštaju te čini njegov sastavni deo.

Direktor:
Zoran Bekvalac
dipl. pravnik